

De kern van het ontwikkelingsperspectief (OPP)

Dit memo geeft de kern weer van het ontwikkelingsperspectief (OPP) binnen passend onderwijs. Dit memo is bedoeld voor samenwerkingsverbanden en scholen voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Met behulp van dit memo kan de praktische uitwerking van het OPP binnen de eigen samenwerkingsverbanden en scholen ter hand worden genomen. Veel mensen in het onderwijsveld hebben aangegeven dat een zekere standaardisatie prettig en vooral functioneel zal zijn. Er zal geen voorschrift komen, maar met het benoemen van de kern van het OPP kan deze notitie wel een bijdrage leveren aan de herkenbaarheid van het OPP.

1. Voor welke leerlingen moet een school een OPP opstellen?

Scholen zijn verplicht een ontwikkelingsperspectiefplan opstellen voor:

- leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs;
- leerlingen in het praktijkonderwijs;
- leerlingen in het speciaal basisonderwijs;
- leerlingen die extra ondersteuning krijgen in het regulier basis- en voortgezet onderwijs. Reguliere basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs hoeven geen ontwikkelingsperspectief op te stellen voor ondersteuning die valt binnen de afspraak voor basisondersteuning, zoals in het eigen ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband beschreven. Deze in het ondersteuningsplan opgeschreven afspraak over wat onder basisondersteuning valt en wat onder extra ondersteuning, is bepalend voor de gevallen waarin er een OPP moet worden opgesteld.

Het ontwikkelingsperspectief is voor lwoo-leerlingen niet verplicht. Als de leerling naast leerwegondersteuning ook extra ondersteuning krijgt of als de leerling tijdelijk onderwijs volgt in een orthopedagogisch didactisch centrum (opdc), moet echter wél een ontwikkelingsperspectief worden opgesteld. Per 1 augustus 2014 is ook het handelingsplan niet meer verplicht voor deze groep.

Een OPP mag uiteraard ook in situaties gemaakt worden die niet verplicht zijn. Afspraken daarover worden gemaakt op samenwerkingsverband-, bestuurs- of schoolniveau. Scholen voor speciaal basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en praktijkonderwijs zijn verplicht om voor alle leerlingen binnen zes weken na plaatsing een

ontwikkelingsperspectief vast te stellen. Voor scholen in het reguliere basis- en voortgezet onderwijs geldt dat de school het ontwikkelingsperspectief vaststelt binnen zes weken nadat er afspraken zijn gemaakt over extra ondersteuning. Daarbij wordt afgestemd met ouders.

2. Wat moet in ieder geval in een OPP staan?

Een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) bestaat in ieder geval uit een aantal (wettelijk) verplichte onderdelen. Onderscheiden naar schooltype(n) is dat hieronder geschetst.

Een OPP voor regulier basis- en voortgezet onderwijs, speciaal basisonderwijs en praktijkonderwijs

De verplichte onderdelen van het ontwikkelingsperspectief zijn:

- *De te verwachten uitstroombestemming van de leerling.*
Daarmee wordt in het basisonderwijs en in het speciaal basisonderwijs bedoeld op uitstroom naar één van de onderwijssoorten in het regulier voortgezet onderwijs dan wel uitstroom naar één van de uitstroomprofielen in het voortgezet speciaal onderwijs. In het voortgezet onderwijs heeft de uitstroombestemming betrekking op uitstroom die naar middelbaar of hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs of in geval van het praktijkonderwijs naar welk soort functie op de arbeidsmarkt uitstroom wordt verwacht.
- *De onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling.*
Deze onderbouwing bevat de samenhangende argumenten die relevant zijn voor het onderwijs en die daarmee de keuze onderbouwen voor een uitstroombestemming. Daarbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van de leerling in relatie tot de voor de uitstroombestemming vereiste kennis en vaardigheden. De onderbouwing bevat ten minste een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling. Het gaat hier om kindgebonden factoren en omgevingsfactoren die het onderwijsproces kunnen beïnvloeden en die (mede) bepalen of een leerling een bepaalde uitstroombestemming kan bereiken. Motivatie, doorzettingsvermogen, een stimulerende thuisomgeving en/of kenmerken van het onderwijs zijn voorbeelden van dergelijke factoren. Wanneer het bevoegd gezag het ontwikkelingsperspectief voor de eerste keer na inschrijving vaststelt, zal de onderbouwing een weergave zijn van de voor de uitstroombestemming relevante gegevens in de beginsituatie van de leerling, zoals die bijvoorbeeld blijkt uit het onderwijskundig rapport indien de leerling eerder onderwijs heeft gevolgd.
- *De te bieden ondersteuning en begeleiding en, indien aan de orde, de afwijkingen van het onderwijsprogramma.*

Een OPP voor speciaal onderwijs

- Voor een leerling in het speciaal onderwijs bevat het ontwikkelingsperspectief ten minste informatie over het uitstroomprofiel van het voortgezet speciaal onderwijs of het profiel van het reguliere voortgezet onderwijs waarnaar de leerling naar verwachting zal uitstromen. Ook de onderbouwing van het uitstroomprofiel maakt onderdeel uit van het ontwikkelingsperspectief.
- De onderbouwing bevat ten minste een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.

Een OPP voor het voortgezet speciaal onderwijs

- Voor een leerling in het voortgezet speciaal onderwijs bevat het ontwikkelingsperspectief ten minste informatie over het vervolgonderwijs, de soort arbeid of de vorm van dagbesteding waar de leerling naar verwachting zal uitstromen. Ook de onderbouwing van het uitstroomprofiel maakt onderdeel uit van het ontwikkelingsperspectief.
- De onderbouwing bevat ten minste een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.

3. Evaluatie en monitoring

Ten minste jaarlijks evalueert de school met de ouders het OPP. Mede op basis van deze evaluatie neemt de school, indien nodig, extra maatregelen om de leerling op koers te houden richting de uitstroombestemming of stelt de school het OPP bij. Het spreekt vanzelf dat de school in het voortraject en bij het opstellen van het OPP zelf zoveel mogelijk samen optrekt met de ouders van een leerling en indien mogelijk, met de leerling zelf.

De inspectie zal bij het toezicht dat zij uitoefent op de scholen voor basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs vragen naar de leerlingen die extra ondersteuning hebben en toetsen of voor hen een ontwikkelingsperspectief is opgesteld en of deze voldoet aan de wettelijke eisen (zoals in dit memo weergegeven).

4. Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)

Op het ontwikkelingsperspectief is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) van toepassing. De wet maakt het mogelijk dat in het OPP bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt, zoals over iemands gezondheid. Hoewel dat in de regel verboden is (artikel 16), maakt de wet voor scholen een uitzondering (artikel 21, eerste lid, onder c). Uit de Wbp volgt onder meer dat niet meer gegevens in het ontwikkelingsperspectief mogen worden opgenomen dan nodig (artikel 11). Bij de onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming zal daar rekening mee moeten worden gehouden. Tevens zullen scholen technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen moeten nemen. Die maatregelen moeten mede gericht zijn op het voorkomen van onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens.

Dit memo is opgesteld in samenwerking met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Inspectie van het Onderwijs en de VO-raad.